

AMNESTY

IN ACTIE

JAARGANG 51, NR. 1 | DRIEMAANDELIJKS | MAART - APRIL - MEI 2024

EEN CRUCIAAL VERKIEZINGSJAAR

5 AANBEVELINGEN

VOOR DE

VOLGENDE REGERING

VRIJGESPROKEN

Abortusactiviste Vanessa Mendoza Cortés gaat vrijuit

STRIJD VOOR MENSENRECHTEN

Narges, Ahmadreza, Ahmed Samir... we blijven ons inzetten

GEDWONGEN UITZETTINGEN IN DE DRC

Congolezen betalen een hoge prijs voor onze batterijen

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

© Greet Van Opstal

← OP DE COVER

2024 is een belangrijk verkiezingsjaar. We trekken dit jaar twee keer naar de stembus en kiezen onze vertegenwoordigers van lokaal tot Europees niveau.

© Shutterstock/roibu

Amnesty in Actie is een uitgave van de Vlaamse afdeling van Amnesty International.

V.U. Wies De Graeve, Goffartstaat 32, 1050 Brussel

Ondernemingsnummer BE0418.308.243 RPR Brussel

Redactie Hasna Ankal, Kathleen Coen, Valerie De Marie, Linde Jacobs, Nieke Nouwen, Laetitia Nsiona, Jan Pollet, Griet Rebry, Griet Ryckeboer, Trui Van Ackere, Mieke Vandenbussche en Ines Van Impe (hoofdredactie).

© Foto's Amnesty International, tenzij anders vermeld

Vormgeving Gramma, Antwerpen

Druk Partners in Print

ISSN 0771-7687

Contact onthaal@amnesty-international.be
02/ 669 37 37

De strijd voor mensenrechten steunen?

Dat kan op het rekeningnummer BE11 5230 8012 9048

van Amnesty International Vlaanderen vzw.

Beste Amnesty-supporter

Quo vadis? [Waar ga je heen?]

Op het moment dat ik dit schrijf, zijn we 100 dagen vóór de federale verkiezingen. Verwijzingen naar het oude Rome zijn dan vaak niet ver weg. Vandaar dit citaat: “Quo vadis?”, waar ga je heen? Want “Waar ga je heen als vluchteling?” is een vraag die brandend actueel is. De Stemming — de recente peiling van De Standaard en VRT — toont aan dat migratie veel mensen bezighoudt. Ook wij als mensenrechtenbeweging liggen er wakker van: nog te weinig staan mensenrechten centraal in het migratiediscours dat in de media wordt gevoerd.

Amnesty houdt de vinger aan de pols, ook in deze verkiezingsperiode. Verderop in deze Amnesty In Actie lees je de aanbevelingen die Amnesty International Vlaanderen formuleert voor de volgende Belgische regering. Ook vind je in dit nummer een schrijfactie rond de opvangcrisis in ons land. België is al meer dan 8.800 keer veroordeeld omdat het asielzoekers in de kou laat. Het land legt zo verschillende vonnissen van o.a. de Brusselse arbeidsrechtbank en het Europees Hof naast zich neer. En schendt niet alleen duizenden mensen hun rechten, maar treedt ook de rechtsstaat met de voeten. Ongehoord!

Als Amnesty-supporters kunnen we ons over dit topic uitspreken of vluchtelingen zelf aan het woord laten. Zo was ik dit weekend aanwezig op een etentje van het collectief Olijven en Dadels in Oostende, waar Amnesty medeorganisator van is. Eva, een Palestijnse, kreeg de hele zaal stil toen ze het menselijk leed in Gaza schetste en met vuur ocriep tot solidariteit. De stem van vluchtelingen luider laten klinken, is essentieel. Dat doet ook dichteres Warsan Shire in een van haar gedichten:

*Niemand verlaat zijn thuis tenzij thuis de bek van een haai is.
Je rent pas naar de grens als je de hele stad ook ziet rennen.*

(Fragment uit “Thuis” van Warsan Shire, vertaling door Radna Fabias)

Maakt dit onderwerp of een ander mensenrechtentema iets in jou los? Wil je graag mee debatteren over een mensenrechtentopic dat jou nauw aan het hart ligt? Kom dan naar onze algemene vergadering op 20 april (zie p. 5).

Vurige groet

Kathleen Coen, voorzitter Amnesty International Vlaanderen

INHOUD

- 4 ACTUEEL**
Vanessa Mendoza Cortés vrijgesproken
- 5 AGENDA**
Algemene vergadering
- 6 WE BLIJVEN STRIJDEN**
Voor mensen, tegen onrecht
- 10 SCHRIJFMARATHON**
29.034 brieven, 11.798 kaartjes en 68.368 handtekeningen
- 12 VERKIEZINGEN**
5 aanbevelingen voor de volgende regering
- 16 PORTRET VAN EEN SUPPORTER**
“Elke actie is een goede actie”
- 18 KOBALT- EN KOPERMIJNEN IN DE DRC**
Amnesty-rapport legt mensenrechtenschendingen bloot
- 22 AMNESTY INTERNATIONAL IN JE TESTAMENT**
6 weetjes over een bijzondere manier van geven
- 23 SCHRIJFACTIE BELGIË**
Maak een einde aan de opvangcrisis

VANESSA MENDOZA CORTÉS IS VRIJGESPROKEN

Vanessa Mendoza Cortés tijdens haar rechtszaak in december 2023.

Goed nieuws uit Andorra: Vanessa Mendoza Cortés is vrijgesproken. De voorzitter van de vrouwenrechtenorganisatie Stop Violències was aangeklaagd wegens smaad. De reden: ze had in 2019 publiekelijk haar bezorgdheid geuit over de abortusregels in haar land. Andorra is het enige Europese land met een totaalverbod op abortus.

Amnesty International voerde de voorbije jaren actie voor haar zaak. We zijn dan ook blij met deze overwinning.

Al had Mendoza Cortés natuurlijk nooit aangeklaagd mogen worden. Abortus of strijden voor het recht op abortus zou niet mogen gecriminaliseerd worden. Amnesty International roept de autoriteiten van Andorra op om de rechten van abortusactivisten te respecteren en te verdedigen. Mensen die opkomen voor de rechten van vrouwen, meisjes en andere personen die zwanger kunnen worden, moeten hun werk in een veilige omgeving kunnen doen zonder risico op vervolging, bedreiging of erger.

AGENDA

ALGEMENE VERGADERING

LAAT JE HOREN!

Amnesty International Vlaanderen heeft tienduizenden leden. Leden zoals jij, die mensenrechten vurig verdedigen. Dankzij jouw steun kunnen wij ons mensenrechtenwerk doen. Daarom willen we ook jouw stem horen. Kom naar de algemene vergadering en bepaal mee de koers van onze beweging.

Locatie: Erasmushogeschool Brussel - Campus Kanal, Slotstraat 28

Datum: 20 april

Tijdstip: 9:30-16:30u

Op het programma:

- Voorstelling van Amnesty's financiën, stemming over de toekomstplannen en bekendmaking van nieuwe bestuurders
- Plantaardige lunch
- Let's protest: we zetten samen een actie op
- Receptie: cheers to human rights

JOUW STEM TELT ÉCHT BIJ ONS.

Wil je er ook bij zijn, schrijf je dan op voorhand in via www.amnesty-international.be/AV2024

JOUW FISCAAL ATTEST IS ONDERWEG!

Schonk je vorig jaar 40 euro of meer aan Amnesty International Vlaanderen, dan ontvang je eind maart je fiscaal attest in de brievenbus. Met het attest krijg je tot 45% van het totale bedrag terug via de belastingen. Doe je maandelijks een gift en kennen we jouw e-mailadres? Dan krijg je het fiscaal attest via e-mail.

Bedankt voor jouw gift, want met jouw steun kunnen we blijven actievoeren, onderzoek doen naar schendingen van mensenrechten en mensenlevens veranderen.

HEB JE EEN VRAAG OVER JE FISCAAL ATTEST?

Dan kan je ons contacteren via supporters@amnesty-international.be

© Greet Van Opstal

WE BLIJVEN STRIJDEN

VOOR...

PROTECT
THE PROTEST

Olivier Vandecasteele kwam vrij, de Amerikaanse staat Ohio hield het recht op abortus overeind, de aanklachten van lidmaatschap van en steun aan een terroristische organisatie tegen Taner Kılıç (erevoorzitter van Amnesty Turkije) en Idil Eser (voormalig directeur van Amnesty Turkije) werden in beroep ingetrokken... Er vielen heel wat overwinningen te rapen voor mensenrechten in 2023. Actievoeren wérkt, maar houdt nooit op. In 2024 blijven we strijden — **voor mensen, tegen onrecht.**

...DE BESCHERMING VAN HET RECHT OP PROTEST

Vorig jaar diende de federale regering een wetsontwerp in dat het mogelijk zou maken om een betogingsverbod op te leggen als bijkomende straf bij bepaalde misdrijven. Amnesty International verzette zich, samen met vakbonden en andere mensenrechtenorganisaties, tegen het voorstel. Het gezamenlijk verzet was succesvol: het verbod werd uit het ontwerp gehaald. Maar we moeten waakzaam blijven. Daarom zetten we ons ook het komende jaar in om het recht op protest te beschermen met de campagne Protect the Protest.

...DE VRIJLATING VAN NARGES MOHAMMADI

De Iraanse mensenrechtenactivist Narges Mohammadi won vorig jaar de Nobelprijs voor de Vrede. Ze kon die prijs niet in ontvangst nemen omdat ze nog steeds onterecht in de gevangenis zit voor haar activisme. Vanuit haar cel blijft ze zich inzetten voor vrouwenrechten, protesteert ze tegen de doodstraf en brengt ze seksueel geweld tegen demonstranten aan het licht. De Iraanse autoriteiten reageren met foltering en doodsb bedreigingen. Amnesty International pleit voor de onmiddellijke en onvoorwaardelijke vrijlating van Narges Mohammadi.

...EEN STAAKT-HET-VUREN VOOR GAZA

Tienduizenden doden. Ontelbare gewonden. De levens van onschuldige kinderen, vrouwen en mannen verwoest. Sinds de escalatie van het conflict tussen Israël en Hamas verergert de humanitaire ramp in Gaza elke dag. Israël blijft dodelijke aanvallen lanceren en blokkeert toegang tot hulp, water, voedsel en brandstof. Hamas houdt in tussentijd nog steeds burgers gegijzeld die op 7 oktober werden ontvoerd. Alle partijen in het conflict begaan schendingen tegen het internationaal humanitair recht. Net als het Internationaal Gerechtshof stelt Amnesty International vast dat er een reëel risico is op genocide in Gaza. Alle staten hebben de verplichting om al het mogelijke te doen om verdere schendingen te voorkomen. Amnesty roept om te beginnen op om zowel een onmiddellijk en duurzaam staakt-het-vuren als een alomvattend wapenhandelsembargo overeen te komen.

...DE THUISKOMST VAN AHMADREZA DJALALI

Al bijna 8 jaar. Zo lang zit de Zweeds-Iraanse wetenschapper en VUB-gastprofessor dr. Ahmadreza Djalali onterecht in de cel in Iran. In 2017 werd hij ter dood veroordeeld na een oneerlijk proces. Eind vorig jaar dreigden de Iraanse autoriteiten opnieuw met zijn executie. Zweden kan meer doen om dr. Djalali terug bij zijn vrouw en kinderen te krijgen. Amnesty International vraagt de Zweedse autoriteiten om de publieke en diplomatieke druk op te voeren en Ahmadreza Djalali thuis te brengen.

...HET DECRIMINALISEREN VAN ABORTUS

Abortusactiviste Vanessa Mendoza Cortés is begin dit jaar vrijgesproken, maar anderen die pleiten voor het recht op abortus worden wél veroordeeld. Denk maar aan Justyna Wydrzyńska, voor wie we schreven tijdens onze Schrijfmarathon vorig jaar. De Poolse doula is in 2023 veroordeeld omdat ze een vrouw hielp om veilig abortus te kunnen doen. Amnesty International dringt erop aan om abortus overal te decriminaliseren: mensen moeten toegang krijgen tot een veilige en legale abortus én abortusactivisten moeten hun werk kunnen doen zonder repercussies.

...DE ÉCHTE VRIJHEID VOOR AHMED SAMIR SANTAWY

De Egyptische student Ahmed Samir Santawy werd in 2021 veroordeeld tot vier jaar cel voor het verspreiden van 'fake news'. Hij had volgens de autoriteiten op sociale media kritiek geuit over mensenrechtenschendingen in zijn land. In 2022 kwam hij vrij, maar écht vrij is hij niet. Santawy kreeg een reisverbod opgelegd, zonder reden of gerechtelijk bevel. Egypte gebruikt wel vaker die tactiek om kritische stemmen te controleren. Amnesty International vraagt met aandrang Ahmed Samir Santawy te laten reizen en reisverboden tegen mensenrechtenactivisten in te trekken.

“Onze vrijheid is kwetsbaar en de strijd voor mensenrechten is essentieel”

Olivier Vandecasteele tijdens zijn bezoek aan Amnesty International in Brussel op 16 januari.

VECHT MEE VOOR MENSENRECHTEN

Dit zijn slechts enkele van de vele mensen en thema's waarvoor we bij Amnesty International dit jaar hard zullen werken. Alleen met de financiële steun van Amnesty-supporters zoals jij kunnen we ons mensenrechtenwerk voortzetten en overheden onder druk zetten om mensenlevens te veranderen.

Alvast bedankt!

DOE EEN GIFT
Scan de QR-code

SCHRIJFMARATHON.

Tijdens de kick-off van de Schrijfmarathon schreven bezoekers meer dan 3.000 brieven.

29.034 BRIEVEN,

11.798 KAARTJES EN

68.368 HANDTEKENINGEN

De Schrijfmarathon van 2023 is opnieuw een editie om trots op te zijn. Jullie hebben in december maar liefst 29.034 brieven en 11.798 kaartjes geschreven. Dat zijn er 8.687 meer dan het jaar ervoor. Jullie zorgden ook voor iets meer dan 68.000 handtekeningen voor de petities via onze website. We hebben de brieven en lijst met handtekeningen intussen bezorgd aan de ambassades.

Er werden bovendien meer dan **150 publieke schrijfacties** georganiseerd in Vlaanderen en Brussel. Alleen al tijdens de kick-off in Antwerpen op 2 december schreven bezoekers **3.164 brieven en kaartjes**. In totaal bestelden jullie **meer dan 1.250 schrijfpakketten**. De vorige editie is zo ruimschoots overtroffen.

Met de Schrijfmarathon willen we druk uitoefenen op lokale overheden. We kijken ernaar uit om binnenkort de eerste resultaten hiervan te zien. We zijn iedereen dankbaar die meedeed met deze mensenrechtencampagne. Jullie brieven en kaartjes kunnen iemands leven positief beïnvloeden. Bedankt voor jullie inzet!

JULLIE STEUNKAARTEN HELPEN MENSEN VOORUIT

*“Nu begrijp ik de kracht van universele steun.
Dat maakt je sterker en geeft je de kracht om
verder in de richting van je doel te gaan.
Erg bedankt iedereen.”*

Rita Karasartova uit Kirgizië deelde die boodschap op Facebook. Rita is een van de personen voor wie we massaal brieven en kaartjes schreven tijdens de Schrijfmarathon. Tal van Amnesty-supporters hebben haar steunkaarten gestuurd. Ze riskeert 15 jaar cel omdat ze demonstreerde om drinkwater toegankelijk te houden in haar land. De vele steunkaarten doen haar duidelijk deugd. We zijn blij om te lezen dat ze haar motiveren om verder te strijden.

Voor Rita Karasartova betekenen de brieven en kaartjes veel.

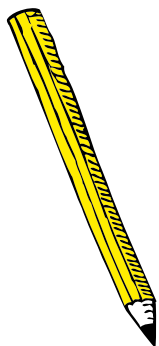

© Shutterstock / Alexander Nijla

VIJF AANBEVELINGEN

VOOR DE VOLGENDE REGERING

2024 is een cruciaal verkiezingsjaar. Op 9 juni zijn het regionale, federale en Europese verkiezingen en op 13 oktober stemmen we ook nog eens voor provinciale en lokale vertegenwoordigers. Amnesty International grijpt de verkiezingen aan om politieke partijen te vragen hun inspanningen op te voeren om mensenrechten te beschermen en mensenrechtenschendingen in binnen- en buitenland tegen te gaan. We belichten vijf van onze voornaamste aanbevelingen aan de politieke leiders van het land. Want een geïnformeerd kiezer is er twee waard.

1. BESCHERM HET RECHT OP PROTEST

De ruimte voor protest garanderen, is een voorwaarde om de grote uitdagingen van deze tijd aan te pakken en op te komen tegen alle vormen van onrecht. Het is bovendien een fundamenteel recht dat is verankerd in de internationale en nationale wetgeving. Toch staat dat recht wereldwijd onder druk. Ook in België zijn er problemen: vorig jaar werden bijvoorbeeld veertien Greenpeace-activisten vervolgd en veroordeeld voor een volstrekt vreedzame actie én stelde de regering

voor om een gerechtelijk betogingsverbod mogelijk te maken (zie ook p.7). Je hebt in dit land trouwens vaak voorafgaande toestemming nodig om een betoging te organiseren. Nochtans is demonstreren een recht, geen gunst. Ook bestaan in België een aantal “neutrale zones” waar bijeenkomsten nooit toegelaten zijn, zoals rond de gebouwen van het federaal en Vlaams parlement. Net die plekken zijn belangrijke machtscentra.

We roepen politici op:

- verdedig mee het belang van het fundamentele recht om te protesteren tegen het beleid, zowel in het binnenland als in het buitenland;
- stimuleer het invoeren van laagdrempelige kennisgevingsprocedures in alle gemeentes en verwijs complexe toestemmingsprocedures en neutrale zones naar de prullenmand;
- onderzoek grondig en onafhankelijk klachten en bezorgdheden wanneer een betoging wordt ontbonden of wanneer de politie geweld gebruikt bij een protest. Maak de resultaten ook openbaar.

2. BESCHERM DE MENSENRECHTEN VAN PERSONEN OP DE VLUCHT

Amnesty International stelde de voorbije jaren diverse schendingen vast van de rechten van mensen op de vlucht. Voor de meeste vluchtelingen en migranten die EU-landen willen bereiken, bestaan er geen veilige en legale routes. Dat dwingt mensen tot gevaarlijke reizen over zee en

onherbergzame gebieden, waarbij ze geconfronteerd worden met illegale en gewelddadige pushbacks. In België is er al meer dan twee jaar een opvangcrisis waardoor duizenden mensen niet de opvang krijgen waar ze recht op hebben.

We vragen de Belgische politieke partijen:

- neem de nodige maatregelen om de opvangcrisis op korte termijn én structureel op een menswaardige manier op te lossen;
- maak migratie langs veilige en legale toegangswegen mogelijk, door o.a. meer aan hervestiging te doen en humanitaire visa efficiënt in te zetten bij crisissituaties;
- stop pushbacks en onrechtmatige uitzettingen en zorg dat mensenrechten in het EU-migratiebeleid centraal komen te staan.

3. ERKEN NODEN EN RECHTEN VAN OUDEREN

Ouderen zijn een erg diverse bevolkingsgroep die een belangrijke sociale, culturele en economische bijdrage leveren aan onze samenleving. Toch leeft over hen vaak

een stereotiep beeld. Al te vaak worden ouderen gezien als passieve ontvangers van zorg en worden ze onvoldoende erkend in hun rechten en autonomie.

We vragen aan politici:

- werk aan een samenleving waarin ouderen betrokken en gehoord worden;
- schaar jullie achter een specifiek internationaal verdrag voor de mensenrechten van ouderen;
- pleit in alle beleidsdomeinen voor een mensenrechtenbenadering die ouderen als houders van rechten centraal stelt en aandacht heeft voor hun grote verscheidenheid en behoeften.

4. STOP ETNISCH PROFILEREN DOOR POLITIE

We spreken van etnisch profileren wanneer de politie zonder objectieve en redelijke rechtvaardiging gebruikmaakt van criteria zoals ras, kleur, taal of religie bij controle-, surveillance- of onderzoeksactiviteiten. Het is een vorm van discriminatie die verboden is,

maar op basis van eigen kwalitatief onderzoek weten we dat die praktijk wel degelijk plaatsvindt. Het is een vernederende behandeling die niet alleen leidt tot stigmatisering van mensen uit een minderheidsgroep, maar ook contra-productief is en resulteert in slechter politiewerk.

We roepen de politieke partijen op:

- versterk het juridisch kader door een expliciet verbod op etnisch profileren op te nemen in de Wet op het Politieambt;
- verplicht de registratie en motivering van identiteitscontroles, zodat rekenschap en transparantie wordt verzekerd;
- bescherm het recht van burgers om politieacties te filmen.

5. ZET MENSENRECHTEN CENTRAAL IN BUITENLANDS BELEID

De Russische agressie in Oekraïne, het systeem van apartheid dat Israël hanteert tegen Palestijnen, de brutale repressie van vrouwenrechten in Afghanistan, hoe China misdaden tegen de mensheid begaat tegen de

Oeigoerse minderheid in het land... Jammer genoeg staan mensenrechten over de hele wereld zwaar onder druk. We rekenen op België om ook in haar buitenlands beleid een voorvechter te zijn van mensenrechten.

We vragen onder meer dat:

- België zich verzet tegen dubbele standaarden die de effectiviteit en geloofwaardigheid van het mensenrechtenwerk verzwakken;
- België zich solidair toont met vervolgte of bedreigde mensenrechtenverdedigers die aankloppen voor ondersteuning en bescherming;
- België blijft inzetten op prioritaire aandachtspunten zoals de strijd tegen straffeloosheid voor internationale misdaden, de wereldwijde afschaffing van de doodstraf en het tegengaan van gendergerelateerd geweld.

AMNESTY HOUDT DE VINGER AAN DE POLS

Het beleidsteam van Amnesty International Vlaanderen ontwikkelde voor elk van de vijf prioriteiten – en daarnaast nog een aantal andere – een thematische fiche die de uitdagingen schetst. We linken ze aan het (inter)nationale mensenrechtenkader en geven concrete, oplossingsgerichte aanbevelingen. Met die fiches onder de arm trekken delegaties van Amnesty International naar de politieke partijen.

We gaan gesprekken aan met de partijbesturen, de studiediensten en leiders van het lokale tot het federale niveau. De doelstelling? Onze bezorgdheden en aanbevelingen gereflecteerd zien in de verkiezingsprogramma's van de partijen. We hopen dat ze na de verkiezingen worden meegenomen bij de vorming van een nieuwe regering of lokaal bestuur.

Elke wissel van de macht houdt zowel een opportuniteit als een risico in voor de mensenrechten. We willen dat onze aanbevelingen de nodige politieke prioriteit en middelen krijgen, en omgezet worden in duidelijke acties. Als 'lobbyisten' van Amnesty International zullen we de ambities en acties van de nieuwe bestuursploegen dan ook kritisch bekijken en becommentariëren.

Trui Van Ackere, verantwoordelijke politieke zaken bij Amnesty International Vlaanderen.

BEDANKT VOOR JULLIE INZET!

Van 2 tot 10 maart was het de Week van de Vrijwilliger. Ook bij Amnesty International Vlaanderen hebben we onze vrijwilligers in de bloemetjes gezet. Want: “Ze zijn het kloppende hart van Amnesty International. Zonder hen, geen Amnesty”, zegt directeur Wies De Graeve. “Het is door samen de handen in elkaar te slaan dat we tot onze impact voor meer mensenrechten komen.” Het engagement van Amnesty-vrijwilligers kent vele vormen: groepslid, schenker, secretariaatsvrijwilliger, activist, brievenfles, bestuurslid. Maak kennis met twee van onze vele vrijwilligers: Louise en Bart.

LOUISE:

“PLOTS BESEFTE IK: HET IS NIET MOEILIK OM JE IN TE ZETTEN”

Hoe een boek je in één klap tot actie kan aanzetten. En hoe het volgen van een organisatie op sociale media kan uitmonden in mensenrechten-activisme op je 17de. We horen er alles over als we **Louise Van Impe** aan de tand voelen over haar engagement voor Amnesty. Want naast gepassioneerde studente audiovisuele vorming met een brandende ambitie om filmmaker te worden, zet ze heel wat in beweging voor mensenrechten.

Wat is jouw rol bij Amnesty?

“Ik ben vrijwilliger bij het jongerencollectief van Amnesty in Gent. Wij zetten in onze stad acties op poten, zoals de schrijfactie en de solidaire straten. Ik organiseerde bij mij op school een schrijfactie en ook in de hoofdbibliotheek. Via die acties zetten we dingen in beweging, informeren we mensen en maken we Amnesty bekender.”

Hoe kwam je bij Amnesty terecht?

“Amnesty is natuurlijk heel bekend. Mijn vroegere school organiseerde Schrijf-ze-VRIJdagen, dus ik kende de organisatie. Op een bepaald moment besliste ik dat ik me wilde inzetten voor

mensenrechten en ging ik Amnesty volgen op sociale media. Daar zag ik dat ze een jongerenweekend organiseerden. Sinds dat weekend ben ik actief vrijwilliger. Mijn vrienden zijn er niet actief mee bezig, maar tekenen nu wel elke petitie die ik hen voorschotel.” *(lacht)*

Waarom werd je vrijwilliger bij Amnesty?

“Heel gek, maar hét moment waarop ik heb besloten om meer activistische dingen te doen was toen ik het boek *Be A Nelson* (van Ilco van der Linde, n.v.d.r.) las. In dat boek wordt het verhaal van verschillende activisten verteld. Plots realiseerde ik me heel helder: het is niet zo moeilijk om je in te zetten.”

Welk mensenrecht ligt je zeer na aan het hart?

“Dat vind ik een heel moeilijke vraag. Elk mensenrecht, en het bestaan van rechten in het algemeen, is superbelangrijk. Als ik er dan echt een moet kiezen, dan is het het recht op onderwijs. Bij onderwijs begint heel veel: je krijgt er informatie, wordt er bewust van zaken. Door een opleiding worden mensen zich bewust van de gevolgen van bepaalde acties of daden. Dankzij educatie kan je een betere persoon zijn in deze wereld.”

Hoe combineer je je engagement voor Amnesty met andere verplichtingen zoals school?

“Ik heb best veel vrije tijd, dus die wil ik zinvol spenderen. Ik waak erover dat ik geen tijd verspil aan zaken die ik niet leuk vind.”

BART:

“ELKE ACTIE IS EEN GOEDE ACTIE”

Bart Vrints lijkt al z'n hele leven verbonden met Amnesty International. Als pacifist met een gezonde allergie voor gezagsdragers zag hij destijds zijn legerdienst niet zitten. Amnesty werd de organisatie waar hij zijn burgerdienst doorbracht. En daar bleef hij de volgende 15 jaar plakken. Hij nam er acht jaar de zakelijke coördinatie voor z'n rekening en was vervolgens vijf jaar directeur. Toen zijn loopbaan in de sociale sector stilaan richting pensioen liep, kwam hij terug aankloppen bij Amnesty. Want: “Ik zou me geen leven kunnen voorstellen zonder me te engageren voor rechtvaardigheid.”

Wat doe je voor Amnesty?

“Sinds september 2022 ben ik vrijwilliger bij de dienst Mobilisatie. Ik help bij de concrete voorbereiding van betogingen, ambassadewakes, actiedagen en evenementen. Ik wilde vooral iets actiefs doen. Vergaderen heb ik genoeg gedaan in mijn leven.”

Waar komt je motivatie vandaan?

“De hang naar rechtvaardigheid heb ik altijd gehad. Het voelt nuttig, zinvol en ik word er een tevredener mens van als ik me ergens voor kan inzetten. In die 42 jaar dat Amnesty in mijn leven is, heeft de organisatie me nog nooit teleurgesteld.

Amnesty heeft impact. Nog nooit heeft een vrijgelaten gevangene gezegd: “Die acties waren nergens voor nodig.” Integendeel. De morele support die iemand ervaart wanneer er uit de hele wereld brieven aankomen, blijkt telkens onontbeerlijk om moed te houden, te overleven. Daarom blijf ik het doen.”

Wie of wat inspireert je?

“Niet Mandela, Obama of Martin Luther King. Wel de Eliane Lemmens, de Willy Driesen en de Gilbert Verstappens van deze wereld. “Wie?”, zal je misschien vragen. Wel, dat zijn stuk voor stuk vrijwilligers die ik door de jaren heen ben tegengekomen en die fantastisch werk deden.

Eliane Lemmens bedacht de term ‘Schrijf-ze-VRIJdag’, gewoon zo, achter haar bureautje als vrijwilliger. Gilbert Verstappen automatiseerde ooit het complete leden- en donateursbestand van Amnesty Vlaanderen.

En zo zijn er nog een heleboel, ook vandaag nog. Mensen die vrijwillig of als medewerker van Amnesty uit het zicht van de spotlights jarenlang schitterend werk leveren. Dat vind ik buitengewoon inspirerend.”

Welk mensenrecht ligt je zeer na aan het hart?

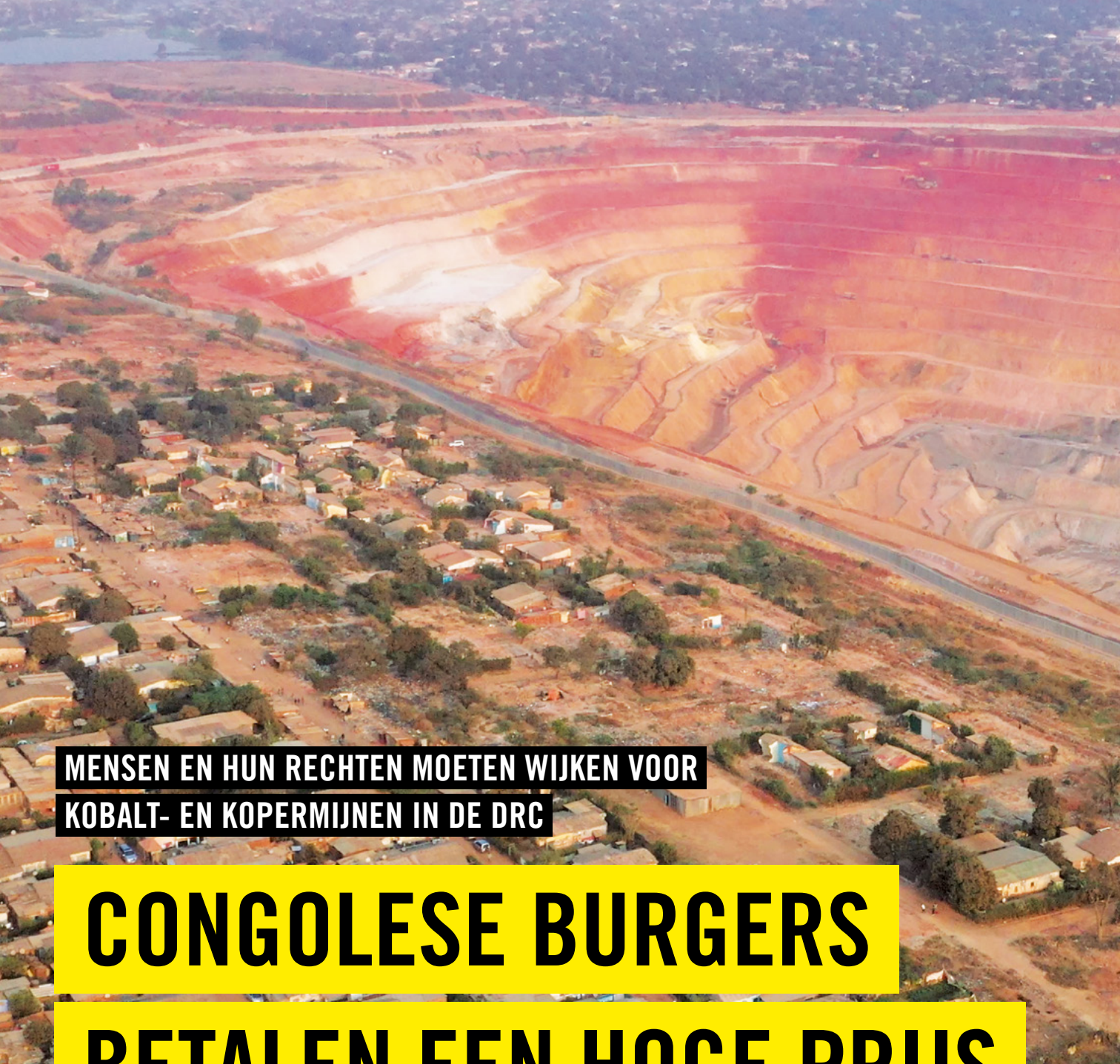
“Ik kan niet kiezen tussen deze twee, dus ik vermeld ze allebei:

Beëindig de doodstraf: dat een rechtsstaat het principe ‘oog om oog, tand om tand’ hanteert om levens te beëindigen, gaat er bij mij niet in.

Het recht op protest: een recht dat ik 20 jaar geleden wellicht niet zou genoemd hebben, maar waarvan ik merk dat het steeds verder uitgehouden wordt. In bepaalde landen overduidelijk, maar ook hier in West-Europa, in België. Het is bijvoorbeeld verontrustend dat je voor een manifestatie allerlei vergunningen nodig hebt van een overheid waar je mogelijk tegen wil protesteren.”

Heb je een boodschap voor andere Amnesty-supporters?

“Elke actie die je doet, hoe klein ook, is een goede actie. Je hoeft je niet *ambetant* te voelen omdat een ander misschien meer lijkt te doen. Elke kleine stap is nodig.”

**MENSEN EN HUN RECHTEN MOETEN WIJKEN VOOR
KOBALT- EN KOPERMIJNEN IN DE DRC**

CONGOLESE BURGERS

BETALEN EEN HOGE PRIJS

VOOR ONZE BATTERIJEN

© Amnesty International (Dronebeelden door Reportage Sans Frontières)

Kobalt en koper: je ziet ze niet, maar kunt ze niet missen. Beide metalen zijn onmisbaar om lithium-ion batterijen te maken. En die ken je wel, natuurlijk. Ze geven je smartphone energie of laten je elektrische fiets bollen. De transitie naar duurzame energiebronnen stuwt de wereldwijde vraag naar kobalt en koper omhoog. Maar “de wereldeconomie koolstofvrij maken, mag niet leiden tot verdere mensenrechtenschendingen”, zegt Agnès Callamard, secretaris-generaal van Amnesty International. En dat is vandaag wel het geval in de Democratische Republiek Congo (DRC).

De DRC heeft de grootste kobaltreserves van de wereld en de zevende grootste koperreserves. Die bevinden zich vooral in het zuidoosten van het land, onder meer rond de stad Kolwezi. Verwacht wordt dat de wereldwijde vraag naar kobalt in 2025 drie keer zo groot is als in 2010. Maar in de slijpstream van de razendsnel uitbreidende mijnen worden tegen een rotvaart de mensenrechten van de bewoners van deze regio geschonden.

“Mensenrechten flagrant miskend”

Samen met de Congolese ngo Initiative pour la Bonne Gouvernance et les Droits Humains (IBGDH) bevroeg Amnesty International 130 mensen bij 6 mijnbouwprojecten in en rond

Kolwezi. Ook bekeken de onderzoekers documenten, correspondentie, beelden en reacties van de mijnbedrijven. Met al deze informatie stelden ze het rapport ‘Powering Change or Business as Usual?’ op, dat de verwoestende gevolgen beschrijft van het tempo waartegen multinationale bedrijven hun mijnbouwactiviteiten in de DRC uitbouwen.

Het rapport getuigt van gedwongen uitzettingen van volledige gemeenschappen en ernstige mensenrechtenschendingen zoals seksueel geweld, brandstichting en mishandeling. De auteurs van het rapport spreken ook van “een flagrante miskening voor de VN-richtlijnen voor bedrijven en mensenrechten”.

‘De Congolese bevolking is tijdens de koloniale en postkoloniale periode uitgebuit en mishandeld, en nog steeds worden hun rechten opgeofferd terwijl de rijkdommen om hen heen worden weggehaald.’

Agnès Callamard, secretaris-generaal van Amnesty International.

Dronebeeld van de buurt Gécamines Kolwezi aan de rand van een koper- en kobaltmijn.

Kanini Maska wijst naar mijnbedrijf Chemaf. Haar dorp Mukumbi werd van de kaart geveegd om plaats te maken voor de mijnbouw van Chemaf.

Verplicht verhuizen, zonder compensatie

“Mensen worden met geweld uit hun huizen gezet, bedreigd of geïntimideerd om weg te gaan. Vaak was er geen sprake van compensatie, gerechtigheid of toegang tot juridische bijstand,” zegt Donat Kambola, de directeur van Amnesty-partner IBGDH.

Dat moesten ook honderden bewoners van Cité Gécamines ondervinden. In deze buurt van Kolwezi liggen scholen en ziekenhuizen en hebben de meeste huizen elektriciteit en stromend water. Maar nu ze moesten wijken voor een uitbreidende koper- en kobaltmijn, is dat voor deze mensen verleden tijd.

Vaak kregen ze pas op het laatste moment te horen dat ze weg moesten. “Ze begonnen kruisen op gebouwen te schilderen, slagbomen te plaatsen, mensen bang te maken. We waren geduldig, zagen het gebeuren, vroegen ons af wat er gaande was. ‘Wacht af’ was het enige dat we te horen kregen”, herinnert Michel Kanyimbu Ndoni zich.

Een andere voormalige bewoner vertelt: “Ik had een groot huis, met elektriciteit, water... Nu heb ik een klein huis, dat was het enige dat ik me kon veroorloven met de compensatie. We moeten water drinken uit putten en er is bijna geen elektriciteit.”

Ook in het dorp Muvanda moesten in 2017 45 gezinnen plaats ruimen voor de Kakula-mijn. Hier verliep het ontegeningsproces wel correct: het mijnbedrijf en de overheid informeerden de bewoners tijdig en op een begrijpelijke manier.

© Amnesty International (fotograaf: Jean-Moïbert Senga)

Helaas liep het nadien toch mis: de nieuwe woningen bleken van een veel lagere kwaliteit dan de huizen die de bewoners hadden moeten achterlaten. De onderzoekers stelden vast dat geen enkele woning een douche, werkend toilet, stromend water of elektriciteit had. Het duurde vier jaar voor de lagere school in de nieuwe buurt opende en zes jaar voor het gezondheidscentrum afgewerkt was.

Met geweld weggejaagd

In de omgeving van weer een andere mijn veegden militairen zelfs het volledige dorp Mukumbi van de kaart, dat bevestigen satellietbeelden. Geïnterviewden vertelden aan de onderzoekers van Amnesty en IBGDH hoe soldaten van de Republikeinse Garde op een ochtend arriveerden en huizen in brand begonnen te steken. Dorpsbewoners die hen probeerden te stoppen, werden geslagen.

Ernest Miji herinnert zich: “(Het was rond halfnegen ‘s morgens, ik werd verrast door de kinderen die kwamen

zeggen: “Papa, kom kijken, ze steken huizen in brand.” “We konden niets meer meenemen”, zegt de 57-jarige Kanini Maska, die ook in Mukumbi woonde. “We hadden niets om van te overleven en brachten nachten door in het bos.” Een meisje van twee raakte ernstig verbrand toen haar matras in brand vloog.

Ook in het dorp Tshamundenda kwamen soldaten met geweld burgers weggagen die vooraf niet op de hoogte waren. Hun velden met gewassen werden door bulldozers vernietigd. In het Amnesty-rapport getuigt een vrouw hoe ze nog snel haar groenten probeerde te oogsten, maar door drie soldaten werd gegrepen en verkracht.

Net als in Muvanda en Cité Gécamines bleef een eerlijke compensatie uit. De landbouwers die hun land verloren, werden bij het mijnbedrijf uitgenodigd voor een vergadering. “Er waren overal soldaten. Ze deelden enveloppen uit, een voor een. Mij gaven ze \$390 en daarna dwongen ze ons allemaal om een document te ondertekenen”, vertelt een van de aanwezigen.

Voormalige bewoners van Mukumbi, een nederzetting die in 2016 werd ontruimd voor mijnbouw.

Andere geïnterviewden vertellen dat ze door de aanwezige militairen verplicht werden iets te tekenen dat ze niet begrepen. Ook getuigen ze dat ze veel te weinig geld kregen om een evenwaardig stuk landbouwgrond te kunnen kopen.

Bedrijven en autoriteiten schuiven verantwoordelijkheid van zich af

De autoriteiten in de DRC slagen er duidelijk niet in om in deze grondstofrijke regio de mensenrechten te beschermen. Het land heeft met zijn Mijnbouwcode en -voorschriften een gedetailleerd kader waaraan bedrijven moeten voldoen wanneer ze onteigenen voor mijnbouwprojecten, maar grijpt niet in wanneer bedrijven dit naast zich neerleggen.

Bedrijven zeggen dat ze geen controle hebben over de werkwijze van de soldaten, maar het is wél aan hen om mensen die hun huis of landbouwgrond verliezen correct te compenseren, de mensenrechtenschendingen te onderzoeken en verdere wanpraktijken te voorkomen.

‘De gedwongen uithuiszettingen die plaatsvinden als mijnprojecten uitbreiden, verwoesten levens en moeten nu stoppen’

Agnès Callamard, secretaris-generaal Amnesty International

Stop onmiddellijk de gedwongen uitzettingen

Het rapport ‘Powering Change or Business as Usual?’ stelt heel duidelijk wat er moet gebeuren:

- **Meteen de gedwongen uitzettingen stoppen:** de autoriteiten en het leger mogen nooit betrokken zijn bij uithuiszettingen en moeten voorkomen dat mensen verplicht worden te verhuizen om plaats te maken voor mijnbouw én dat hun andere rechten met de voeten getreden worden.
- **Een onafhankelijke onderzoekscommissie in het leven roepen:** de verantwoordelijken voor de mensenrechtenschendingen uit het verleden moeten gevonden worden en de slachtoffers een rechtvaardige compensatie aanbieden.
- **De nationale wetgeving op het gebied van mijnbouw en uitzettingen versterken,** in lijn met de internationale mensenrechtenstandaarden en met inbreng van alle betrokkenen. Zo mogen bedrijven pas nieuwe mijnlicenties krijgen na een grondig onderzoek van de impact die de mijnbouw op de omliggende gemeenschappen heeft. Ook moeten de autoriteiten toezicht houden op onteigeningen, wanneer die noodzakelijk blijken.
- **Mijnbouwbedrijven moeten hun zorgplicht respecteren:** het is hun verantwoordelijkheid om de mensen en gemeenschappen die impact ondervinden van hun werkzaamheden

te beschermen. Daarnaast horen ze natuurlijk de wetten van de DRC en de internationale normen na te leven.

President Tshisekedi ziet de DRC als een ‘klimaatoplossend land’, omdat het de grondstoffen in huis heeft die nodig zijn om de transitie naar duurzame energie waar te maken. Hij moet ook leiderschap tonen op het gebied van klimaatrechtvaardigheid en de bescherming van de mensenrechten hoog in het vaandel dragen. “Die transitie mag niet ten koste gaan van de rechten van de lokale gemeenschappen”, beklemtoont Agnès Callamard van Amnesty.

JIJ KAN HELPEN!

Teken de petitie via de QR-code en roep de regering van de DRC op om een einde te maken aan de gedwongen uitzettingen in Kolwezi en mensenrechten boven winst te plaatsen.

AMNESTY INTERNATIONAL IN JE TESTAMENT

6 WEETJES OVER EEN

BIJZONDERE MANIER

VAN GEVEN

WIST JE DAT ...

- ... elke dag maar liefst vijf Belgen een goed doel opnemen in hun testament?
- ... je niet over een groot vermogen moet beschikken om een goed doel op te nemen in je testament? Je kan ook kleine bedragen of goederen nalaten. Een eigen woning is vaak een belangrijk onderdeel van je vermogen.
- ... je op elk moment je testament kan wijzigen of herroepen?
- ... in Vlaanderen nalatenschappen aan een goed doel sinds 1 juli 2021 belast worden tegen 0%? Dat wil zeggen dat Amnesty je nalatenschap integraal kan inzetten voor mensenrechten.
- ... je met al je vragen terecht kunt bij onze vertrouwenspersoon voor legaten Dirk Weets? Hij helpt je graag verder.
- ... je jouw idealen laat voortleven als je Amnesty International Vlaanderen opneemt in je testament? Zo steun je mensenrechten, nu en in de toekomst.

**HEB JE VRAGEN OVER NALATEN
AAN AMNESTY? VRAAG ONZE
BROCHURE AAN.**

OF CONTACTEER DIRK:

T +32 488 56 44 39

E legaten@amnesty-international.be

SCHRIJFACTIE: BELGIË

MAAK EEN EINDE AAN DE OPVANGCRISIS

De opvangcrisis in België sleept al meer dan twee jaar aan. Het resultaat: duizenden mensen worden maandenlang aan hun lot overgelaten en staan op een wachtlijst voor een opvangplaats. Een opvangplaats waar ze nochtans recht op hebben. De winter mag dan bijna voorbij zijn, ook wanneer het kwik enkele graden hoger klimt, blijft het een uitdaging om dag en nacht op straat te moeten doorbrengen.

De Belgische regering moet alle nodige maatregelen nemen om de opvangcrisis op te lossen. Dat kan bijvoorbeeld door het spreidingsplan te activeren en door bijstand te verlenen aan lokale besturen die extra opvangplaatsen creëren. Zo blijft geen enkele persoon die in dit land asiel wil aanvragen achter in de kou.

Schrijf een brief en/of e-mail naar eerste minister Alexander De Croo en eis dat zijn regering een einde maakt aan de opvangcrisis.

Stuur naar:

Premier Alexander De Croo
Wetstraat 16
1000 Brussel
E: contact@premier.be

Stuur een kopie naar:

Staatssecretaris Nicole de Moor
Lambermontstraat 2
1000 Brussel
E: info.demoor@demoor.fed.be

Sinds het ontstaan van Amnesty International in 1961 schrijven mensen brieven om onrecht te doen stoppen. Ook vandaag zorgen deze brieven uit alle hoeken van de wereld ervoor dat rechtvaardigheid werkelijkheid wordt.

ONTDEK MEER SCHRIJFACTIES

[amnesty-international.be/schrijfacties](https://www.amnesty-international.be/schrijfacties)

© Sanad Latifaa voor Vluchtelingenwerk Vlaanderen

VOORBEELDBRIEF

(Datum, plaats)

Geachte eerste minister

Ik schrijf u omdat ik me zorgen maak over het feit dat de Belgische regering geen opvang en andere essentiële goederen en diensten verstrekt aan mensen die asiel aanvragen in het land. Dat is in strijd met de internationale verplichtingen van België.

Als gevolg van dit falen blijven duizenden mensen in de kou. Omdat er niet genoeg plaatsen zijn in de daklozenopvang hebben veel asielzoekers geen andere keuze dan op straat of in geïmproviseerde tenten te slapen. Ik maak me zorgen over de gezondheid, de veiligheid en het welzijn van de mensen die geen opvang krijgen.

Ik dring erop aan dat uw regering alle nodige maatregelen neemt om een einde te maken aan deze opvangcrisis en het voortdurend schenden van de mensenrechten van asielzoekers in België. Dat kan door het spreidingsplan te activeren en door de nodige steun te verlenen aan de lokale overheden die extra opvangplaatsen creëren.

Hoogachtend

(Jouw naam)

Heb je **antwoord** gekregen van de autoriteiten?
Laat het ons weten! Zie [contactgegevens](#) in de colofon vooraan.

Amnesty International Vlaanderen vzw
Goffartstraat 32 - 1050 Brussel

Afgiftekantoor: Gent X
Erkenningsnummer: P914150

PB-PP | B-729
BELGIE(N) - BELGIQUE

BRING DJALALI HOME

SCAN EN TEKEN
DE NIEUWE PETITIE

VOER MEE DE DRUK OP

De Zweedse autoriteiten kunnen meer doen om Ahmadreza Djalali vrij te krijgen. Teken de petitie en voer de druk op, zodat Djalali kan terugkeren naar zijn vrouw en kinderen.

Scan de QR-code of surf naar www.amnesty-international.be/breng-djalali-naar-huis.

**AMNESTY
INTERNATIONAL**

